

SVERIGE, NORDEN OCH EUROPA

Centralt innehåll

- Namn och läge på geografiska objekt i Sverige, Europa och världen. Ett urval av hav, sjöar, floder, berg, öknar, regioner, länder och städer.
- Digitala och analoga kartor och deras uppbyggnad med gradnät, färger, symboler och skala. Topografiska och tematiska kartor.

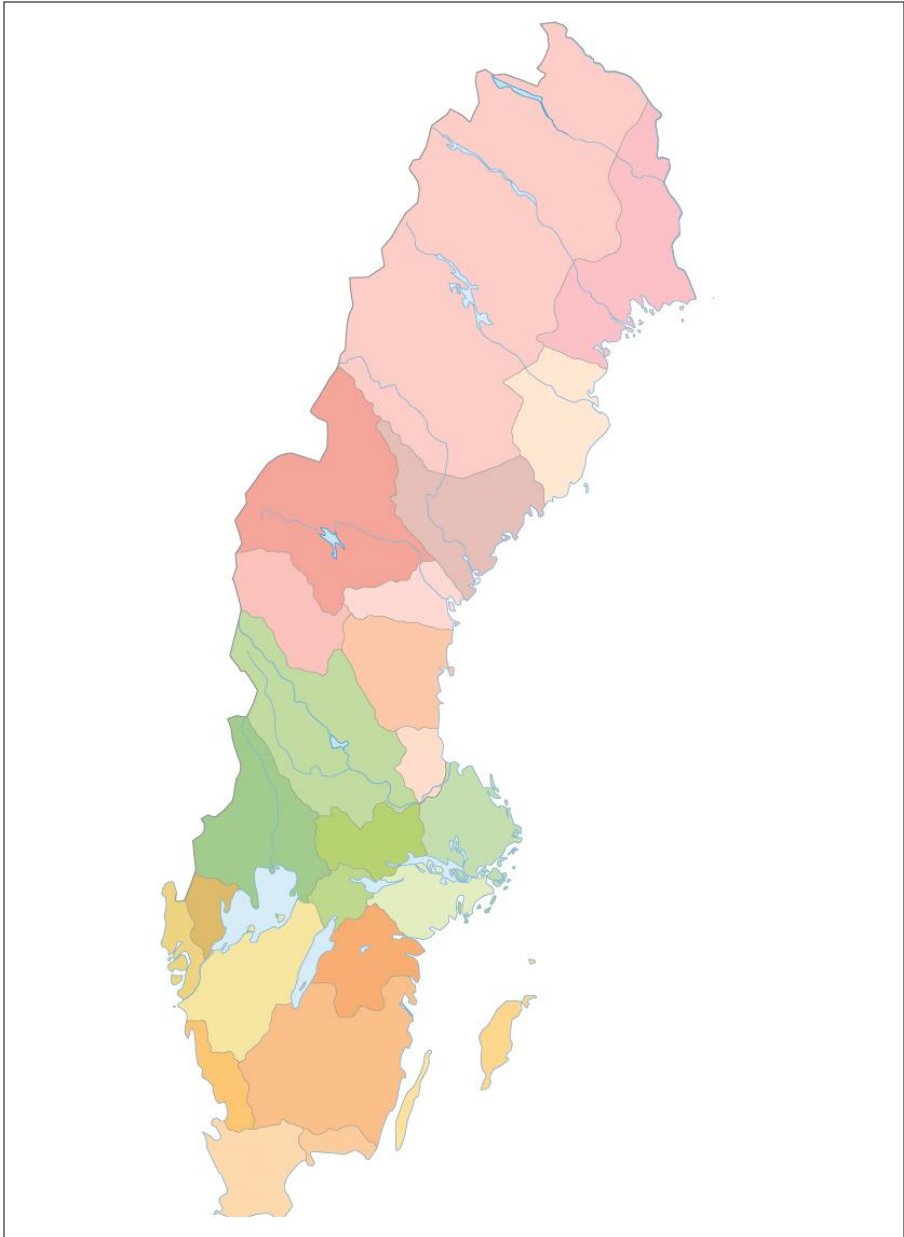
Betygskriterier

- Eleven visar även **grundläggande/goda/mycket goda** kunskaper om namn och lägen på platser och regioner i Sverige, Europa och världen
- Eleven använder geografins metoder och verktyg på ett i **huvudsak fungerande/fungerande/väl fungerande** sätt för att utifrån geografiska frågor beskriva och förklara förhållanden på olika platser och i olika regioner.

- Prata med gruppen om vad ni tycker att geografi är.
- Skriv ner tre punkter.
- Välj en av punkterna och skriv den på tavlan.
- Läs i Geografi 4-6 s. 6 eller SO 4 s. 8 om vad geografi är.
- Skriv sedan dit en punkt till på tavlan. Det får vara samma som någon annan skrivit, men försök att hitta olika saker.

Vad är geografi?

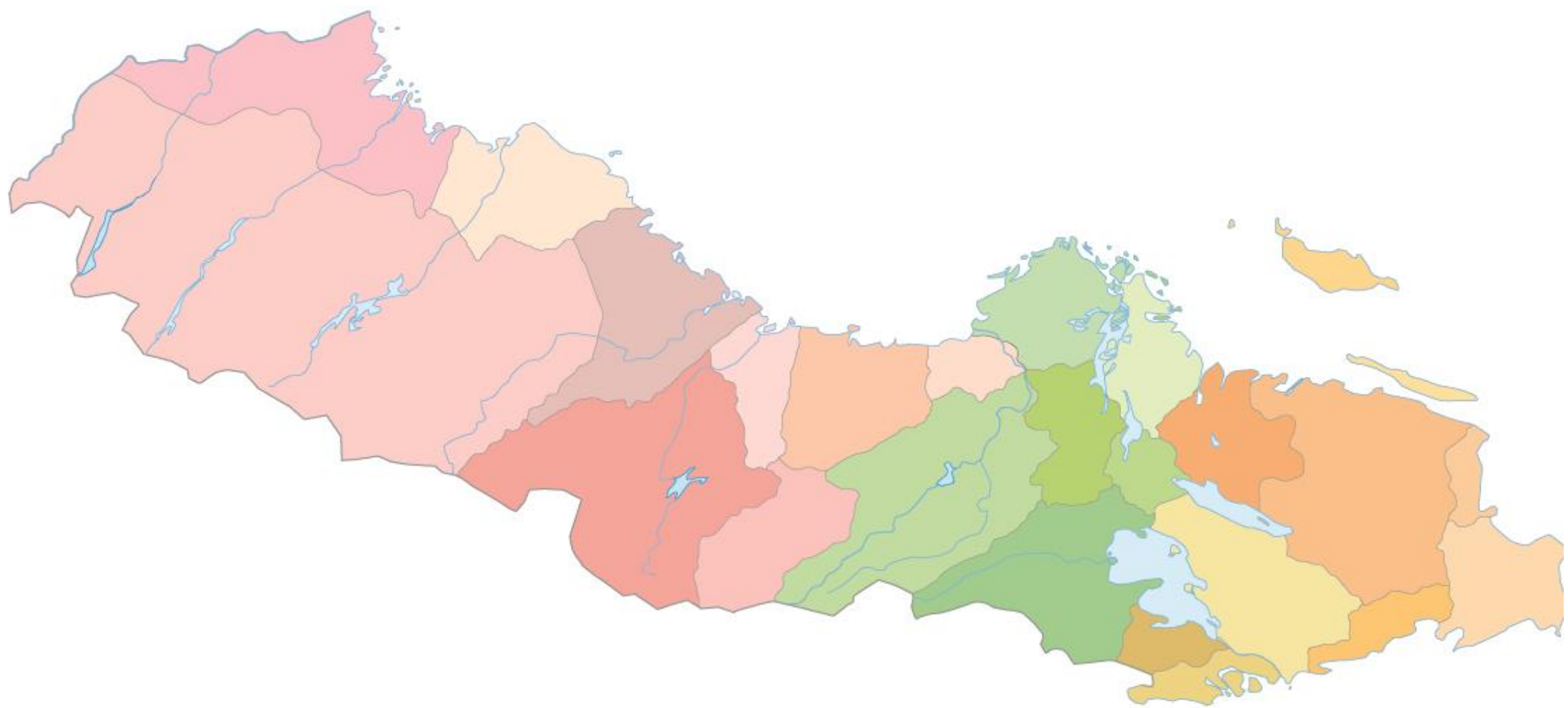

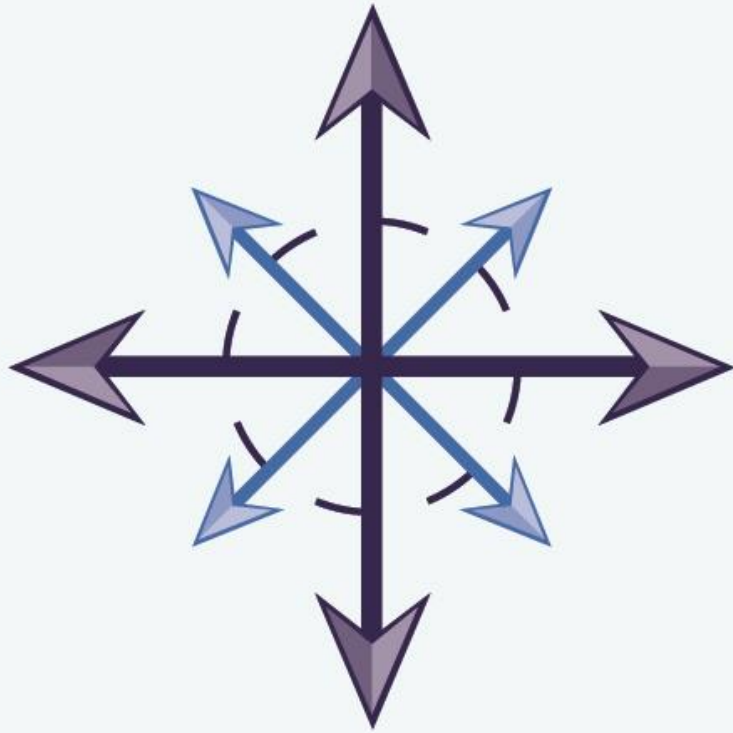
Förkunskaper

– Sveriges landskap och största städer

- Er grupp kommer att få en Sverigekarta.
- Jag vill att ni tillsammans försöker placera ut:
  1. Sveriges landskap
  2. Stockholm, Göteborg och Malmö
- Efter halva tiden kommer en lista på tavlan med alla landskap som finns i Sverige.
- Kontaktpersonen berättar för mig när ni känner er klara.

Repetition - väderstreck

- Här är en kompassros.
- Rita en enkel kompassros i din SO-bok, men med fel hand!
- Sätt ut norr, söder, öster, väster, nordväst, sydväst, nordost och sydost, också genom att skriva med fel hand!

Seterra

Seterra

– första tillfället

1. Världsdelarna (alla rätt, dvs. 100%)
2. Sveriges landskap (minst 14 av 25 landskap rätt, 56 %)
3. En valfri

Visa alltid läraren när du klarat ett mål. Därefter går du till nästa.

Östhammar, Uppland

Skuleberget,
Ångermanland

Hallands Väderö, Skåne

Sveriges landskap - reklam

- Ni ska göra reklam för ett landskap.
- Ni kommer att ha tillgång till en dator, en Ipad, ett A4-papper och ett A3-papper.
- Poäng går till den grupp som gör så pass bra reklam för sitt landskap att jag vill åka dit på semester.
- Extra poäng för de som har trevligast samtalston under arbetets gång.
- VIKTIGT! Alla i gruppen ska vara delaktiga i uppgiften.
- Ni kommer att ha en lektion på er att göra klart.
- Er tid börjar nu!

Sveriges största städer - mötas i mitten

- Materialaren hämtar ett A4-papper.
- Rita upp en "mötas i mitten".
- I två minuter ska ni enskilt skriva ner så många svenska städer som möjligt.
- Nu ska ni tillsammans skriva tio av de största städerna i mitten.
- Rangordna dem nu efter storlek. Skriv på papprets baksida. Börja med den största.
- Vi rättar tillsammans.

Seterra

Seterra – andra tillfället

1. Världsdelarna 100 %
2. Sveriges landskap 65 %
3. Sveriges största tätorter 55 %
4. Valfri

Visa alltid läraren när du klarat ett mål.

Därefter går du till nästa.

Sverigekampen - gruppupptäckning

- Ni ska utse era gruppmedlemmar till olika Sverigeexperter. Dessa fyra områden av experter ska vara representerade:
  1. Landskapsexperten
  2. Tätortsexperten
  3. Vattendragsexperten
  4. Ö- och bergexperten
- När ni bestämt vem som är vilken expert, ska ni läsa in er på ert område. Ni kommer att ha 15 minuter på er.
- Jag säger ett geografiskt namn. Vet ni vilken bokstav det är på blindkartan så ställ er upp. Den grupp där alla står upp först får svara. Rätt svar: 1 p. Fel svar: -1p.

Lärarens sida, välj geografiska objekt med omsorg

Gästrikland

Piteå

Vallentuna

Halland

Uppland

Umeå

Stockholm

Öland

Dalarna

Sundsvall

Uppsala

Visby

Kiruna

Storvätteshågna

Arvika

Kattegatt

Kalixälven

Siljan

Karlstad

Småland

Luleå

Storsjön

Närke

Blekinge

Haparanda

Hälsingland

Hjälmaran

Lagan

Skellefteälven

Härjedalen

Vättern

Helge å

Hornavan

Jämtland

Mälaren

Karlskrona

Bastuträsk

Falun

Tjörn

Halmstad

Luleälven

Östersund

Hisingen

Malmö

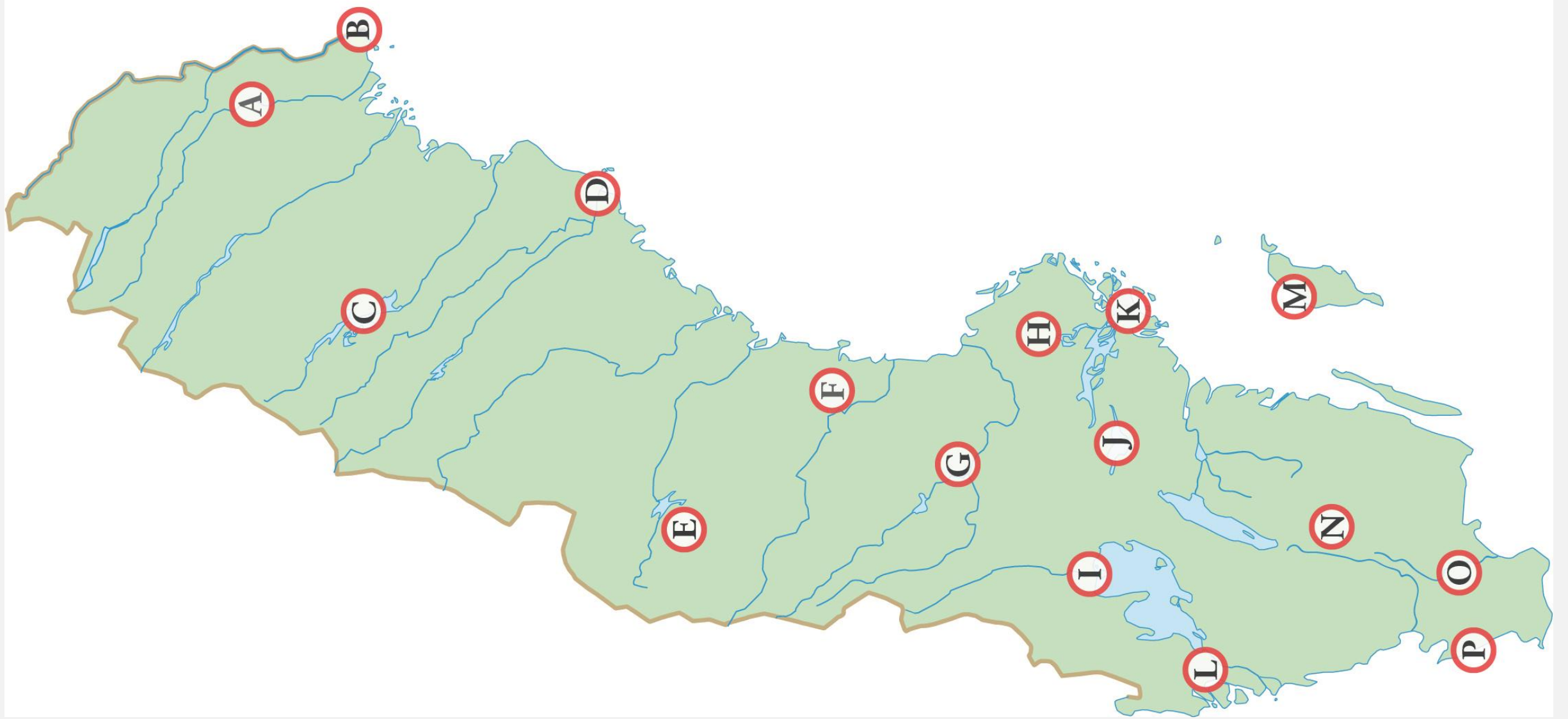
Torneträsk

Ljusnan

Södertörn

Helsingborg

Uddevalla

Så in i Norden

- Materialaren hämtar ett A4-papper.
- Er grupp ska nu läsa om Norden i er lärobok.
- Hur ni fördelar arbetet bestämmer ni själva.
- Detta är ett förarbete inför en uppgift som kommer längre fram.
- Medan ni läser, fundera på vad som är viktigast att veta om Nordens geografi. Skriv ned några stödord på det gemensamma papperet.
- Kom ihåg att skriva så att vem som helst kan läsa det ni skrivit.

Norden - GOTD

- Varje gruppmedlem ska göra en GOTD om ett land i Norden
- Ni ska göra er GOTD i PowerPoint.
- Hjulet kommer att bestämma vem som får vilket land att jobba med.
  - Norge
  - Danmark
  - Finland
  - Island

GOTD

Hur och vad?

- Ni ska välja information som NI tycker är viktig. Vad behöver man känna till?
- Det ska finnas bilder som är kopplade till er fakta.
- Ni ska animera och välja en trevlig design.
- När "grejerna" är klara, kommer ni få redovisa dessa i era basgrupper.
- Det är viktigt att lyssna noga på era klasskamrater när de redovisar.

PowerPoint

- kort genomgång

- Hur gör man en GOTD i PowerPoint?
- Logga in på Office.
- Välj PowerPoint.
- Ge den namnet "Norden".
- Följ sedan instruktionerna som jag visar på tavlan.

- Var ligger landet? Kartbild?
- Huvudstad och större städer
- Berg, sjöar eller något annat
- Statsskick (monarki eller republik)
- Naturtillgångar
- Kända personer från landet
- Djur och natur
- Vad är landet känt för?
- Kuriosa

Tips på
innehåll

Seterra

Seterra - tredje tillfället

- Vid varje färdig omgång skriver du ett substantiv, ett verb och ett adjektiv på tavlan. Alla tre ska börja på din egen begynnelsebokstav.
- Arbetsgång:
  1. Sveriges största sjöar 100 %
  2. Vattendrag i Sverige 50 %
  3. Sveriges landskap 90 %
  4. Sveriges 25 största tätorter städer 75 %
  5. Valfri
- Visa alltid läraren när du klarat ett mål. Därefter går du till nästa.

Filmbingo - Norden

- Alla grupper kommer att få en bingobricka.
- Ni ska nu fylla den med substantiv och verb som ni tror kan dyka upp under en film som vi ska se.
- Filmen handlar om Norden.
- Får man bingo måste gruppen ropa ut "bingo så in i Norden".
- [Vårt älskade Norden \(medienavet.se\)](https://www.medienavet.se)
- https://www.canva.com/design/DAEVvcW3-Oo/share/preview?token=K7thw8Ke6bKusFQ6xBVhxA&role=EDITOR&utm_content=DAEVvcW3-Oo&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=sharebutton

Frågesport

- Ni jobbar i era grupper.
- Jag lottar fram i vilken ordning som ni får välja kategori och nivå.
- Vid varje korrekt svar så får ni addera det till den summa ni redan har.
- Lycka till.
- Frågesporten finns på en separat slide.

Escape room

- Hämta din dator när ditt namn kommer upp på tavlan. Medan du väntar så läser du tyst i din bok.
- Logga in på din Office och hämta länken i din Outlook.
- Läs instruktionerna noga och lös uppgifterna.
- Ni får gärna hjälpa varandra i era grupper (om man vill ha hjälp).
- Skulle ni fastna på någon uppgift, så kan ni alltid "köpa" ledtrådar för 10 upphopp.
- <https://sites.google.com/view/sverigenordenkarta/startside>

Seterra

– fjärde tillfället

- Arbetsgång

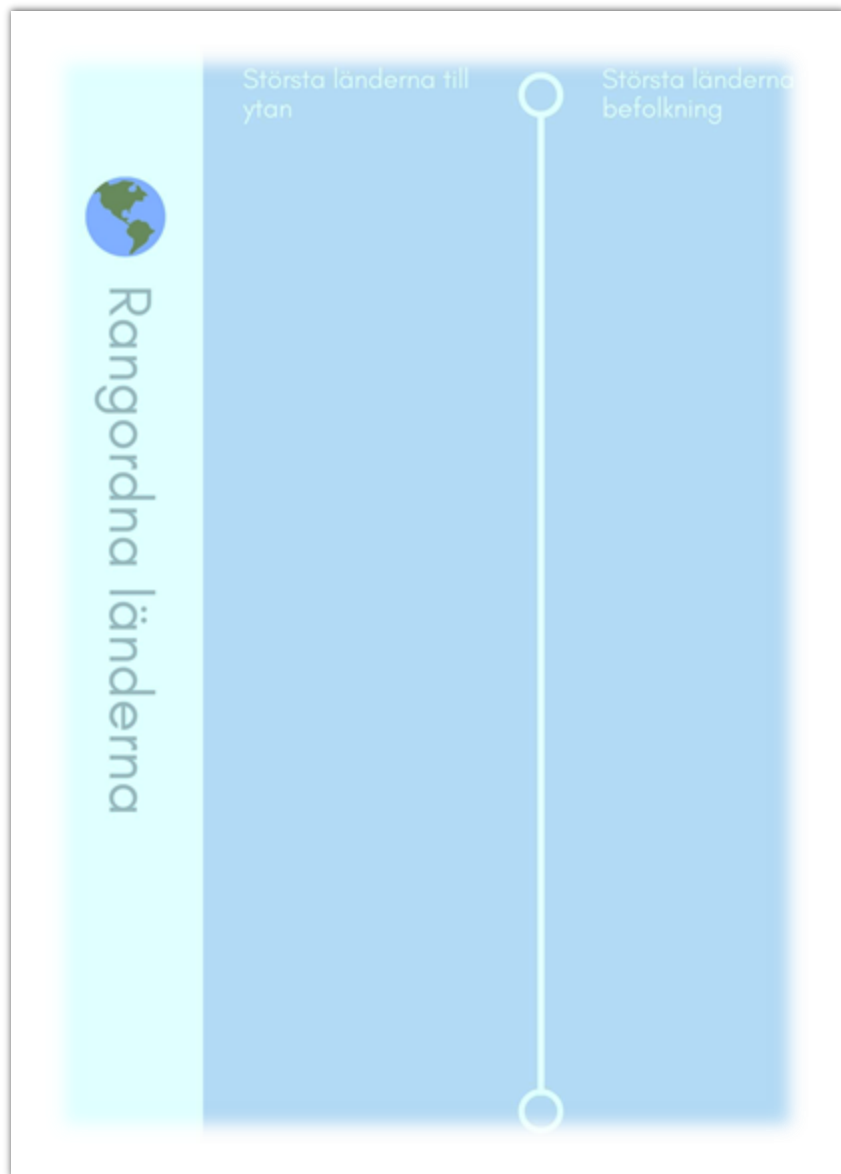
1. Sveriges landskap 100 %
2. Sveriges största städer 85 %
3. Vattendrag i Sverige 75 %
4. Öar i Sverige 60 %
5. Valfri

Visa alltid läraren när du klarat ett mål. Därefter går du till nästa.

EUROPEA

Rangordna länder efter storlek och befolkningsmängd

- Ni kommer att få en lista på 20 av Europas länder..
- I den vänstra kolumnen ska ni rangordna länderna efter hur stor yta de har.
- I den högra kolumnen ska ni rangordna länderna efter hur stor befolkning de har.
- Ni har 15 minuter på er.
- Vi går sedan genom de rätta svaren.
- https://www.canva.com/design/DAEiFra0bTw/share/preview?token=ijcmNVcveu8Se-Wv139Ysg&role=EDITOR&utm_content=DAEiFra0bTw&utm_campaign=designshare&utm_medium=link&utm_source=sharebutton

Andorra
Belgien
Bulgarien
Danmark
Estland
Finland
Frankrike
Grekland
Island
Italien
Malta
Norge
Polen
Ryssland
Spanien
Storbritannien
Tyskland
Ukraina
Ungern
Vatikanstaten

Diskussion - befolkning

- Titta i stapeldiagrammet (Geografi 4-6 s. 23 eller SO 4 s. 23) som handlar om befolkningens mängd i några av Europas städer.
- Varför tror du att det har bosatt sig så många i en och samma stad? Fundera själv.
- Berätta för en kompis vad du kom fram till.

Seterra

Seterra – femte tillfället

- Du ska nu jobba med Seterra.
- Gör dem i ordningen nedan:
  1. Världsdelar 100 %
  2. Europas länder 60 %
  3. Valfri

Visa mig när du är klar med varje del.

Berg och bergskedjor

- diskussionsfrågor

- Lyssna aktivt på varandra och diskutera utan lärobok och internet: Vad är en bergskedja? Hur bildas en bergskedja? Vilka bergskedjor kommer du/ni på? Kan en bergskedja påverka klimatet? I så fall hur?
- Ta reda på svaren på frågorna ovan med hjälp av er lärobok och bra källor via internet.
- När ni är klara drar ni ett streck på tavlan bakom den rubrik som passar er bäst.
  1. Jag skulle vilja bestiga Europas högsta berg.
  2. Jag skulle verkligen inte vilja bestiga Europas högsta berg.
  3. Jag skulle kunna tänka mig att bestiga Europas högsta berg för 100 000 kronor.

Europas vatten, öar, halvöar & berg - en var

- Ni ska jobba i er grupp och använda er av läroboken s. 24-25. Varje person i gruppen ska kunna var sin:

1. Hav/havsområde   2. Sjö   3. Flod   4. Ö   5. Halvö   6. Bergskedja

- Kan ni tillsammans placera ut två höga berg i Europa, skriva vad de heter och hur höga de är så får ni en stjärna i kanten.
- I slutet av övningen kommer ni få en blindkarta över Europa. Varje person ur gruppen ska då placera ut sina geografiska platser på rätt ställe på kartan. Här får ni absolut inte prata med varandra eller titta i läroboken. Gruppen har totalt tre minuter på sig.
- När tiden gått ut får hela gruppen titta på kartan och göra förändringar (om de vill) i två minuter.

Memorera bergskedjor och bergstoppar - studieteknik

- Hur skulle du kunna göra för att komma ihåg vad bergskedjorna och två höga bergstoppar heter och var de ligger?
- Fundera själv på hur du skulle göra för att lösa uppgiften.
- Berätta om din strategi för din kompis.
- Prova nu din egen strategi eller någon annan du fått höra eller varför inte flera?
- Använd er av kartan från atlasen där de åtta bergskedjorna finns.
- Ni har tio minuter på er att memorera så många som möjligt.

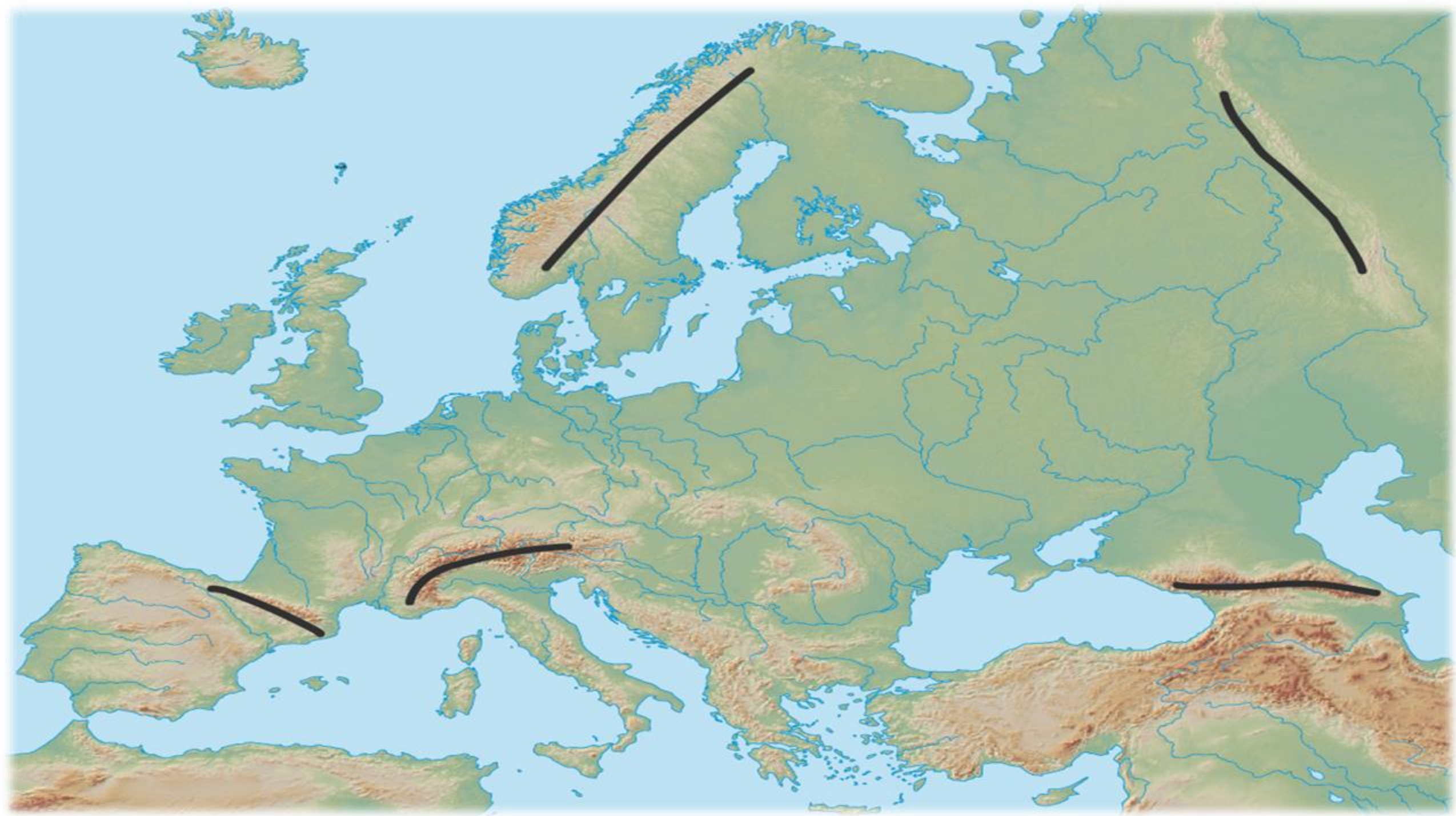

Bergskedjor och bergstoppar forts.

- Dags att repetera bergskedjorna.
- Sätt ut bergskedjorna på rätt plats på kartan.
- Sätt ut de två högsta bergstopparna på rätt plats på kartan.
- Verkar det som att din memoreringsstrategi fungerat?
- Berätta för din kompis hur du tyckte att det gick.

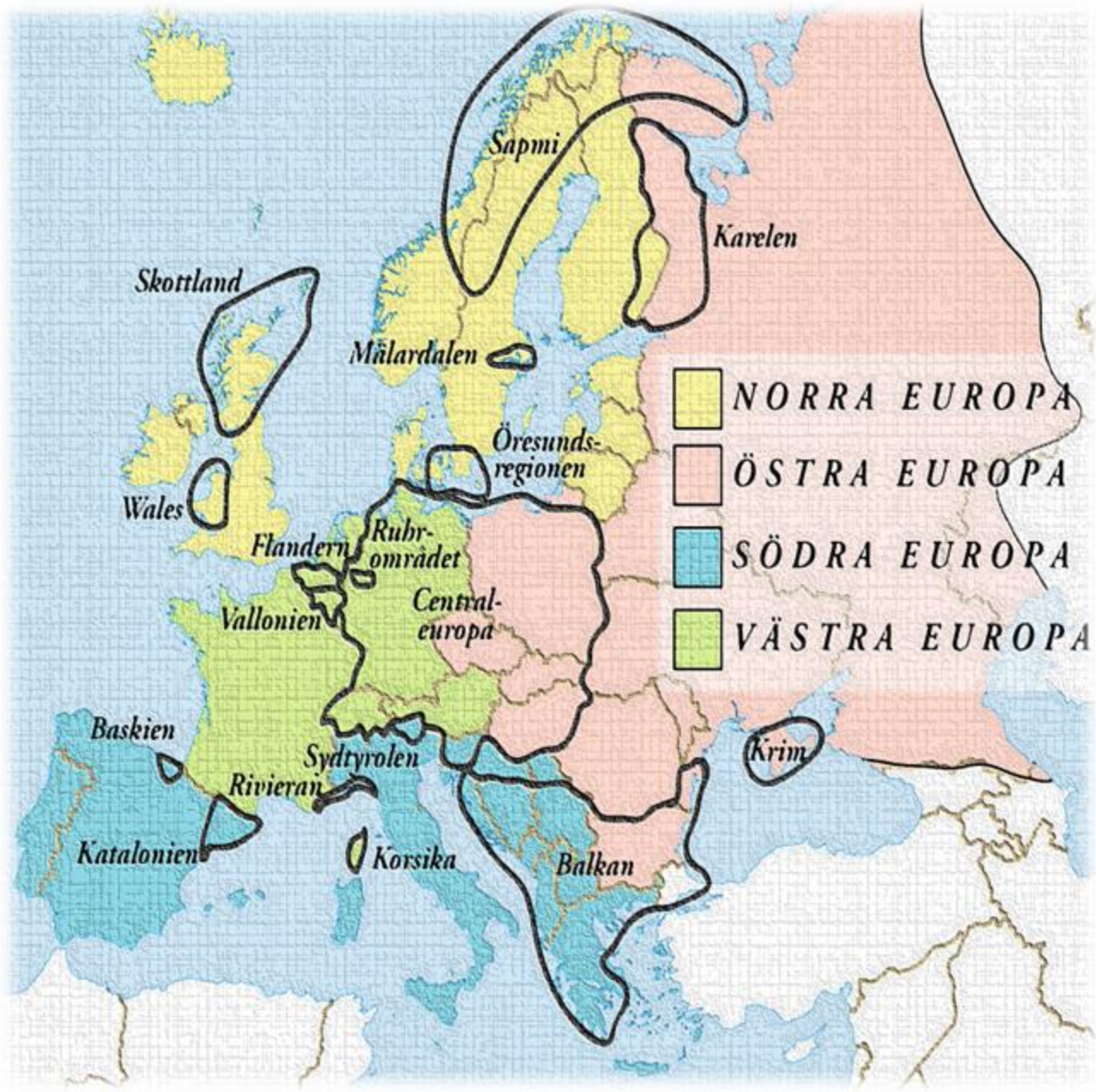

Dags för Seterra – sjätte tillfället

1. Bergskedjor i Europa 100 %
2. Europas länder 75 %
3. Europas huvudstäder 75 %
4. Valfri

Uppgift

– ta reda på fakta om en region

På kartan finns 21 regioner. Ni får en region var att ta reda på fakta om. Eventuellt blir det två personer som får en och samma region.

Baskien

Arbetsgång

– ta reda på
fakta om en
region

Sydtyrolen

1. Skriv ned fakta från läroboken och bra källor via internet, till exempel:
  - Vilka är de största länderna i regionen?
  - Vilket språk talas i regionen?
  - Vad skulle du vilja se i regionen om du åkte dit?
  - Fyll på med det DU tycker verka vara viktigt/intressant i regionen.
2. Om du använder dator, lägg in passande bilder.

En hjälpande hand

- Är det svårt att välja information så finns gruppen till hands som kan hjälpa och tycka till.
- Vid ett passande tillfälle pausar vi arbetet och ni får gå runt och titta på hur andra tänkt för att inspireras.

Redovisning

– Europas regioner

- Presentera vad du kom fram till för gruppen eller för hela klassen.
- De som lyssnar, anteckna tre spännande/viktiga saker.
- Lyssna aktivt och intresserat. Glöm inte att tacka efteråt.
- Utvärdering: Lyssnade ni aktivt? Kunde alla skriva ned tre spännande/viktiga saker?

Seterra

Dags för Seterra igen – sista tillfället

- Du ska nu jobba med Seterra för sista gången i det här området.
  1. Europas bergskedjor 100 %
  2. Europas länder 85 %
  3. Europas huvudstäder 80 %
  4. Valfri

Stafetten

– Europas länder

- Det kommer att ligga flera tomma europakartor längst fram i klassrummet.
- Grupperna står på led längst bak i klassrummet.
- Den som är först springer fram, skriver namnet på ETT land och springer tillbaka. När du inte kan något mer land så springer du tillbaka och nästa person gör ett försök.
- Nästa person springer fram och skriver namnet på ETT land, osv.
- Det lag som har skrivit in alla länder sätter sig ned.
- [europe-countries-quiz \(seterra.com\)](https://www.seterra.com/quiz/europe-countries-quiz) test
- [europe-countries-quiz key \(seterra.com\)](https://www.seterra.com/quiz/europe-countries-quiz-key) facit

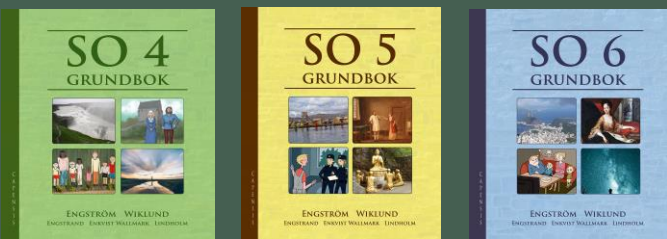
SO 4-6

Nu är Lgr22-revideringen av Capensis SO-böcker för mellanstadiet klar. Ni kan välja mellan stadieböcker (Ge 4-6, Hi 4-6, Re 4-6 och Sh 4-6) eller årskursböcker (SO 4, SO 5 och SO 6).

Stadieböcker
Övningsböcker

Jan Wiklund
redaktör Capensis
0730 - 61 86 64

Årskursböcker
Övningsböcker

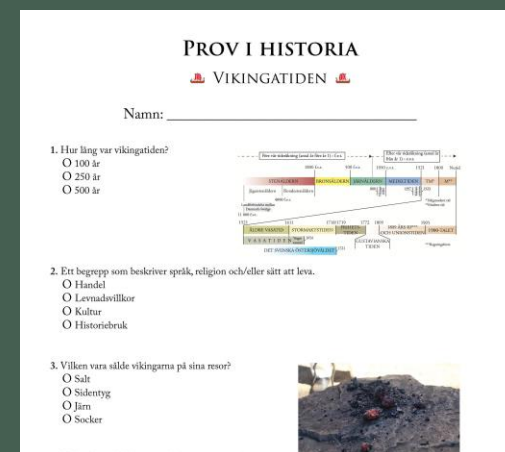
”Ur led är tiden”
Spelet med 130
frågekort (6x6 cm).
100 kr/st eller 400
kr/fem stycken

"Capensis tidslinje
Historia 4-6"
(2,4x0,19 m)
200 kr

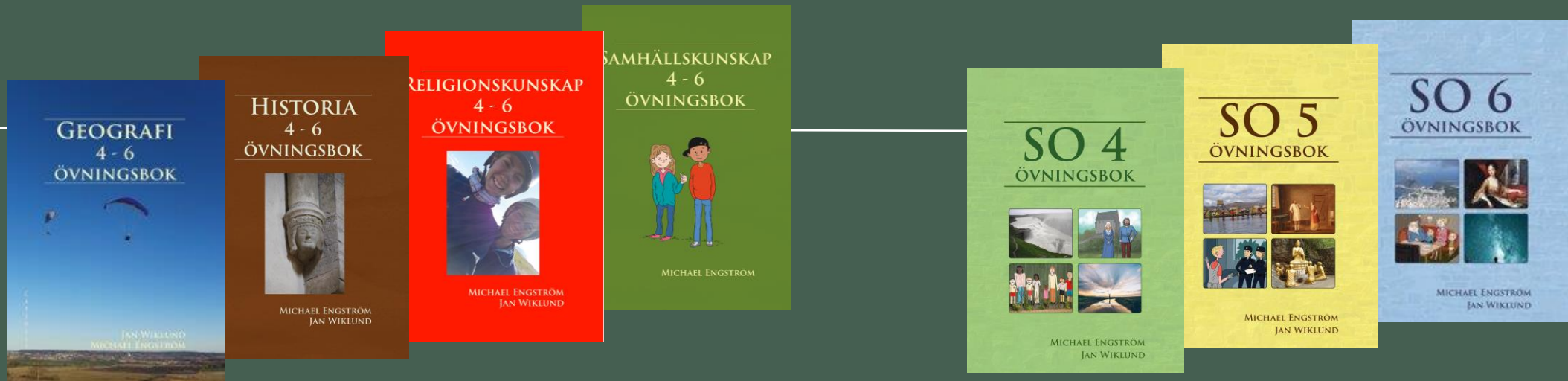

"Ulricas lektionsförslag"
Gratis för de som använder Capensis
läromedel

"Skriftliga prov till böckernas kapitel"
Gratis för de som använder Capensis
läromedel

Capensis övningsböcker

Övningsböckernas uppgifter
bearbetar innehållet i grundböckerna
och ger eleverna utmaningar.